

Til lovforslag nr. L 24. Betænkning afgivet af Uddannelsesudvalget den 7. december 1995

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om erhvervsgrunduddannelse m.v.

(Aktivering af unge)

Udvalget har behandlet lovforslaget i nogle møder og har herunder stillet spørgsmål til undervisningsministeren, som denne har besvaret skriftligt.

Nogle af udvalgets spørgsmål og undervisningsministerens svar herpå er optrykt som bilag til betænkningen.

Der er af undervisningsministeren stillet ændringsforslag, hvorom henvises til de ledsagende bemærkninger.

Herefter indstiller et *flertal* (Socialdemokratiets, Venstres, Det Konservative Folkepartis, Det Radikale Venstres og Centrum-Demokraternes medlemmer) lovforslaget til *vedtagelse* med de stillede ændringsforslag.

Et mindretal inden for flertallet (Socialdemokratiets medlemmer af udvalget) bemærker, at sigtet med den forstærkede aktiveringsindsats over for unge ledige dagpengemodtagere er, at disse i størst muligt omfang skal tilbydes mulighed for at opnå en anerkendt erhvervsfaglig kompetence, som giver et godt grundlag for varig beskæftigelse på arbejdsmarkedet.

Formålet med at give erhvervsskolerne mulighed for at udvikle og udbyde erhvervsgrunduddannelser skal ses i denne sammenhæng, idet disse uddannelsesforløb for en del af de unge ledige dagpengemodtagere skal ses som det første skridt frem mod en egentlig erhvervsuddannelse. EGU-forløbene må derfor

forventes tilrettelagt således, at de giver umiddelbar adgang og rettigheder til at fortsætte i en kompetencegivende erhvervsuddannelse med merit for de opnåede kvalifikationer i EGU-forløbet.

Det skal understreges, at det forudsættes, at det af de aftalte EGU-uddannelsesplaner fremgår, hvilke merit- og godskrivningsmuligheder det enkelte EGU-forløb forventes at give grundlag for.

Som udgangspunkt må det forudsættes, at kompetenceniveauet for et EGU-forløb som minimum svarer til niveauet for en eller flere skoleperioder på erhvervsuddannelsesområdet eller tilsvarende inden for andre erhvervskompetencegivende ungdomsuddannelser.

Vurderingen heraf foretages for skoledelen af erhvervsskolen og for den praktiske del af uddannelsen af de relevante faglige udvalg.

Med henblik på at sikre den størst mulige sammenhæng mellem de konkrete EGU-aktiviteter og de ordinære erhvervsuddannelser forudsættes det, at EGU-forløbene konkret tilrettelægges efter drøftelse med de relevante faglige udvalg.

I forlængelse heraf skal det understreges, at sammenhængen med de ordinære erhvervsuddannelser generelt skal sikres, idet det forudsættes, at Erhvervsuddannelsesrådet en gang årligt på baggrund af en redegørelse om indsatsen udtaler sig herom.

Et mindretal (Enhedslistens og Dansk Fol-

kepartis medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling.

Et mindretal inden for mindretallet (Enhedslistens medlem af udvalget) finder, at lovforslaget sammen med lovforslagene nr. L 25 og L 26 er møntet på at skabe rammer for aktivering af unge på uacceptable betingelser. Enhedslisten ønsker ikke at støtte regeringens brug af bl.a. EGU som redskab i forbindelse med regeringens planer om tvangsaktivering. Enhedslisten finder det heller ikke acceptabelt, at der kan nedsættes ad hoc-udvalg, som har samme kompetence som de faglige udvalg, og som derfor kan bruges til at lave ministerkonstruerede kortvarige uddannelser. Enhedslisten ser de tre lovforslag nr. L 24, L 25 og L 26 som et redskab for regeringen til at indføre korte erhvervsuddannelser på 18 måneder som et generelt element i de uddannelsesstilbud, som man ønsker at tvangsaktivere unge til. I stedet for denne udvikling skal der skabes ordentlige økonomiske og studiemæssige rammer for, at unge kan tage sig en egentlig faglig uddannelse. Absurd at man med den ene hånd forhindrer unge i at starte på den uddannelse, de ønsker, og med den anden forringer vilkårene og laver tvangsuddannelser.

Et andet mindretal (Socialistisk Folkepartis medlem af udvalget) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling. Mindretallet vil stemme for det under nr. 4 stillede ændringsforslag.

Mindretallet indstiller lovforslaget til *forkastelse*, fordi lovforslaget er en del af regeringens forslag om etablering af 18 måneders uddannelsesforløb. Socialistisk Folkeparti finder det meget betænkeligt, at der etableres uddannelsesforløb, som umiddelbart skal laves, fordi regeringen vil have lavet stramninger over for unges muligheder for at kunne få dagpenge.

Uddannelser skal etableres ud fra, hvilket behov samfundet har, og skal ses i sammenhæng med uddannelsespolitikken i det hele taget.

At Socialistisk Folkeparti indstiller lovforslaget til *forkastelse* betyder ikke, at der ikke er enkelte dele i regeringens samlede program for "Hurtigere i job og uddannelse", som Socialistisk Folkeparti kan være tilhænger af, f.eks.

erhvervsskolernes muligheder for at etablere EGU. Men dette ændrer ikke ved, at Socialistisk Folkeparti er imod lovforslagene i aktiveeringsprogrammet i deres helhed.

Ændringsforslag

Af *undervisningsministeren*, tiltrådt af et *flertal* (S, V, KF, RV og CD):

Til § 1

1) Nr. 1 affattes således:

»1. I § 1, stk. 4, § 5, stk. 1, 1. pkt., og § 13, stk. 1, 1. pkt., ændres »§ 3, stk. 3« til: »§ 3, stk. 4«, og i § 13, stk. 2, ændres »§ 3, stk. 3« til: »§ 3, stk. 3 og 4«.«

2) I det under nr. 4 foreslåede § 3, stk. 2, ændres »1 års« til: »6 måneders«.

3) I det under nr. 5 foreslåede § 5, stk. 4, indsættes efter 1. pkt. som nyt punktum:

»Ydelsen udgør i 1996 1.297,50 kr. og fastsættes i øvrigt som anført i stk. 3.«

Af *undervisningsministeren*, tiltrådt af et *flertal* (S, V, KF, SF, RV og CD):

4) Efter nr. 7 indsættes som nyt nummer:

»01. Efter § 13 indsættes som ny paragraf:

»§ 13 a. Amtsrådene yder tilskud til befordring for erhvervsgrunduddannelseselever under skoleundervisning, herunder værkstedsskole med skoleydelse, i henhold til § 28 i lov om gymnasiet m.v.««

Bemærkninger

Til nr. 1

Ændringsforslaget stilles for at give såvel kommunerne som erhvervsskolerne utvivlsomt hjemmel til at yde tilskud til værkstedsskoleundervisning, jf. lovens § 3, stk. 2, der efter ændringsforslaget bliver til § 3, stk. 3.

Hvis tilrettelæggeren af erhvervsgrunduddannelsen ikke kan skaffe praktik til en elev i et erhvervsgrunduddannelsesforløb, kan eleven i stedet få værkstedundervisning (værkstedsskole) med skoleydelse. Der udbetales den samme skoleydelse som under skoleperioderne i forløbet. Denne ordning har hele tiden været gældende, men ved ændringen af § 13

ved lov nr. 450 af 14. juni 1995 blev det ikke gjort helt tydeligt, at udgiften til værkstedsskoleundervisning fortsat skulle høre under den kommunale finansiering.

Med lovforslaget om, at erhvervsskoler kan arrangere erhvervsgrunduddannelse, er behovet for en tydelig finansieringsbestemmelse blevet forstærket.

Når der er tale om uddannelsesplaner, der er udarbejdet af en erhvervsskole, skal tilskud ydes af statskassen. Ellers påhviler udgiften kommunen.

Merudgiften for staten skønnes ubetydelig i sammenhæng med det oprindelige lovforslag. Der vil på de årlige finanslove blive foreslået en takst pr. årselev svarende til taksten for særlige aktiveringsforløb på erhvervsskolerne.

Til nr. 2

Ændringsforslaget stilles, fordi 6 måneders forudgående beskæftigelse for denne målgruppe må anses for tilstrækkeligt til, at en erhvervsgrunduddannelse kan gennemføres forsvareligt på 18 måneder.

Til nr. 3

Ændringsforslaget skyldes, at finansloven

Anne-Marie Meldgaard (S) nfm. Hans Peter Baadsgaard (S) Poul Erik Dyrland (S)

Lis Greibe (S) Jens Peter Vernersen (S) Aage Frandsen (SF) Dorit Myltoft (RV)

Bruno Jerup (EL) Addi Andersen (CD) Anders Mølgaard (V) Hanne Severinsen (V) fmd.

Henning Urup (V) Ulla Tørnæs (V) Frank Dahlgaard (KF) Lene Espersen (KF)

John Vinther (KF) Poul Nødgaard (DF)

kommer til afstemning, før ændringen af loven om erhvervsgrunduddannelse m.v. kan være vedtaget og stadfæstet. Da det således ikke for 1996 er muligt at fastsætte taksten for den højere skoleydelse på finansloven, foreslås den fastsat direkte i det foreslåede nye stk. 4 til § 5.

Til nr. 4

Bestemmelsen i den foreslåede § 13 a om befordringstilskud svarer i princippet til § 28 i lov om gymnasiet m.v. og § 24 i lov om erhvervsskoler.

Erhvervsuddannelseselever er berettiget til befordringstilskud og statens uddannelsesstøtte (SU), mens de er på skole uden løn, når visse nærmere støttebetingelser i øvrigt er opfyldt. Skoleydelsen til erhvervsgrunduddannelseselever er fastsat til et beløb, der som udgangspunkt svarer til stipendium og studielån efter lov om statens uddannelsesstøtte.

Ændringsforslaget stilles for at stille erhvervsgrunduddannelseselever lige med elever i de SU-berettigende ungdomsuddannelser for så vidt angår befordring.

Befordringsordningen finansieres og administreres af amtskommunerne, jf. § 28 i lov om gymnasiet m.v.

Fremskridtspartiet havde ikke medlemmer i udvalget.

Bilag

Nogle af udvalgets spørgsmål til undervisningsministeren samt dennes svar herpå

Spørgsmål 1:

Hvor mange unge har til dato påbegyndt et EGU-forløb og inden for hvilke områder/brancher?

Svar:

Pr. 31. marts 1995 havde kommunerne ifølge deres indberetninger til Undervisningsministeriet indgået 1.122 EGU-aftaler. Ved en EGU-aftale forstås en aftale mellem en kommune og en ung om en uddannelsesplan, der skal indeholde et uddannelsesforløb med skole- og praktikuddannelse samt en angivelse af den tilsigtede kompetence samt forventet godskrivning af skoleundervisning ved fortsat uddannelse. For resten af 1995 har kommunerne oplyst, at de forventer at indgå yderligere ca. 900 aftaler. Med udgangen af 1995 kan der således forventes at være indgået godt 2.000 EGU-aftaler.

Af vedlagte *underbilag 1 og 2* fremgår fordelingen på henholdsvis skoleområder og praktikbrancher. At procentgrundlaget i *underbilag 1* summer op til 2.288 og ikke til 1.122 skyldes, at den enkelte aftale kan indeholde mere end ét skoleområde.

Spørgsmål 2:

Hvor mange har afsluttet og inden for hvilke områder/brancher?

Svar:

Der er hidtil én elev, der har afsluttet en EGU-uddannelse. Den pågældende er uddannet som medhjælp i et smedeværksted. Uddannelsen er sammensat af skoledele fra en erhvervsskole og et AMU-center med tilhørende praktik i et smedeværksted.

Loven trådte i kraft den 1. august 1993, og kommunerne gik først for alvor i gang med at udarbejde uddannelsesplaner i begyndelsen af 1994. Det er således først i 1996, at EGU-eleverne i større målestok begynder at afslutte deres uddannelse.

Spørgsmål 3:

Hvilken konkret merit til egentlig uddannelse har de unge opnået gennem EGU-forløbene i de forskellige områder/brancher?

Svar:

Undervisningsministeriet har i forbindelse med indberetningerne for kommunerne også oplysninger om antallet af meritbestemmelser i de 1.122 uddannelsesplaner (EGU-aftaler), der var indgået frem til og med 31. marts 1995. Fordelingen på merit for skole og merit for praktik fremgår af vedlagte *underbilag 3*.

Spørgsmål 4:

Er det rigtigt, at EGU ikke giver en egentlig erhvervskompetence, udover retten til at blive dagpengeberettiget på dimittendsats?

Svar:

En EGU skal i henhold til formålsbestemmelsen i lovens § 1 give grundlag for beskæftigelse på arbejdsmarkedet inden for de arbejdsområder, som den pågældende er oplært i under EGU. Den tilsigtede kompetence beskrives i en uddannelsesplan for eleven, jf. EGU-lovens § 5 og svaret på spørgsmål 1.

Spørgsmål 5:

Hvorledes sikres det, at uddannelsesindsatsen for de unge ledige tilrettelægges i sammenhæng med de reelt erhvervskompetencegivende uddannelser?

Svar:

EGU har et dobbelt formål, dels at give grundlag for fortsat uddannelse, dels at give grundlag for beskæftigelse på arbejdsmarkedet, jf. også svaret på spørgsmål 4.

Den unge kan som led i sin EGU-uddannelsesplan gennemføre elementer fra flere eksisterende uddannelser og dermed opnå merit ved eventuel fortsat uddannelse.

Det fremgår af EGU-lovens § 5, at den forventede godskrivning af skoleundervisning ved fortsat uddannelse skal fremgå af den enkelte elevs uddannelsesplan.

Med hensyn til godskrivning af praktik er det inden for erhvervsuddannelserne de faglige udvalg, der har kompetence til at foretage denne godskrivning.

Der henvises desuden til besvarelsen af spørgsmål 3.

Spørgsmål 6:

Hvorledes sikres det, at uddannelsesindsatsen tilrettelægges i et tæt og konkret samarbejde med arbejdsmarkedets parter, herunder de faglige udvalg på EUD-området?

Svar:

I tilrettelæggelsen af EGU-forløb anvendes der elementer fra allerede eksisterende uddannelser. I det omfang, der indgår elementer fra erhvervsuddannelserne (EUD), har de faglige udvalg således indirekte indflydelse på EGU.

På eksempelvis erhvervsskolerne og AMU-centrene er arbejdsmarkedets parter i kraft af skolernes bestyrelser tillige med til at sikre kvaliteten af bl.a. de uddannelsesdele, som indgår i et EGU-forløb. En væsentlig del (ca. 40 pct.) af skoleundervisningen inden for EGU gennemføres på erhvervsskoler og AMU-centre.

Arbejdsmarkedets parter har ikke som i erhvervsuddannelserne (EUD) en direkte indflydelse på tilblivelsen af EGU-uddannelsesplanerne.

Underbilag 1

Aftalernes skoledele	Procentvis fordeling	procentgrundlag
Erhvervsuddannelse	13 pct.	306
Landbrugsuddannelse	1 pct.	30
Social- og sundhedsuddannelse	7 pct.	152
Søfartsuddannelse	1 pct.	23
Arbejdsmarkedsuuddannelse (AMU)	26 pct.	589
Enkeltfagsundervisning på gymnasier m.v.	1 pct.	31
Enkeltfagsundervisning til HH og HTX	0 pct.	11
Almen voksenuddannelse (AVU)	4 pct.	91
Højskolekurser	4 pct.	81
Husholdningskurser	2 pct.	57
Håndarbejdskurser	1 pct.	26
Efterskoleundervisning	0 pct.	7
Heltidsundervisning på ungdomsskoler	11 pct.	247
Daghøjskolekurser	5 pct.	103
Produktionsskoleundervisning	8 pct.	175
Amtskommunal indvandrerundervisning	0 pct.	9
Specialundervisning for voksne	2 pct.	53
Vejledningskurser m.v. jfr. EGU-lovens § 10	13 pct.	297
I alt	100 pct.	2.288

Underbilag 2

EGU-aftalernes branchemæssige tilhørsforhold	Andel af alle EGU-aftaler	Andel af aftaler inden for branchen	Procentgrundlag
Det grønne område	11 pct.	100 pct.	124
Landbrug	3 pct.	25 pct.	31
Fiskeri	0 pct.	2 pct.	3
Gartneri	5 pct.	43 pct.	53
Skovbrug	1 pct.	5 pct.	6
Heste/dyr	1 pct.	7 pct.	9
Naturformidling	1 pct.	5 pct.	6
Miljø	1 pct.	8 pct.	10
Øvrige	1 pct.	5 pct.	6
Levnedsmiddel	17 pct.	100 pct.	196
Køkken	8 pct.	46 pct.	91
Kantine	4 pct.	20 pct.	40
Restauration/køkken	1 pct.	5 pct.	10
Øvrige	5 pct.	28 pct.	55
Kulturformidling	2 pct.	100 pct.	23
Kultur	1 pct.	35 pct.	8
Museum	1 pct.	26 pct.	6
Idræt	0 pct.	9 pct.	2
Turisme	1 pct.	30 pct.	7
Serviceområdet	5 pct.	100 pct.	57
Rengøring	2 pct.	32 pct.	18
Pedel/vicevært	2 pct.	37 pct.	21
Renovation	0 pct.	9 pct.	5
Ejendomsservice	1 pct.	11 pct.	6
Øvrige	1 pct.	12 pct.	7
Social- og sundhedssektoren	22 pct.	100 pct.	248
Pleje	4 pct.	17 pct.	42
Dag- og døgninst.	12 pct.	55 pct.	137
Øvrige	1 pct.	3 pct.	7
Handel og kontor	9 pct.	100 pct.	100
Butik	5 pct.	52 pct.	52
Kontor	4 pct.	43 pct.	43
Edb	0 pct.	5 pct.	5
Trykte og elektroniske medier	3 pct.	100 pct.	35
Radio- og tv-produktion	3 pct.	94 pct.	33
Grafisk virksomhed	0 pct.	6 pct.	2
Transport/lager	8 pct.	100 pct.	88
Chauffør/transport	3 pct.	41 pct.	36
Lager	2 pct.	26 pct.	23
Søfart/havn	1 pct.	11 pct.	10
Øvrige	2 pct.	22 pct.	19

EGU-aftalernes branchemæssige tilhørsforhold	Andel af alle EGU-aftaler	Andel af aftaler inden for branchen	Procentgrundlag
Jern og metal	12 pct.	100 pct.	140
Autovirksomhed	7 pct.	55 pct.	77
Smedevirksomhed.....	2 pct.	14 pct.	20
Maskininstallationer	1 pct.	5 pct.	7
Cykel/knallert	1 pct.	6 pct.	8
Øvrige.....	2pct.	20 pct.	28
Bygge og anlæg	7 pct.	100 pct.	75
Tømrer/snedker/bygn.	3 pct.	47 pct.	35
El	0 pct.	4 pct.	3
Tagdækning.....	0 pct.	7 pct.	5
Maler	1 pct.	11 pct.	8
Øvrige.....	2 pct.	37 pct.	28
Fremstillingsvirksomhed i øvrigt	3 pct.	100 pct.	36
Tekstil.....	1 pct.	22 pct.	8
Kemisk/lak	0 pct.	8 pct.	3
Metal	1 pct.	17 pct.	6
Træ/møbel.....	2 pct.	47 pct.	17
Fiskeri	0 pct.	6 pct.	2
I alt	100 pct.	100 pct.	1.122

Underbilag 3

EGU-aftaler, der indeholder godskrivningsbestemmelser (meritbestemmelser)

	merit for skole		merit for praktik	
	procentvis fordeling	procent- grundlag (antal aftaler)	Procentvis fordeling	procent- grundlag (antal aftaler)
Erhvervsuddannelser	53 pct.	192	27 pct.	23
Arbejdsmarkedsuddannelser	22 pct.	80	25 pct.	21
Landbrugsuddannelser	2 pct.	9	4 pct.	3
Social- og sundhedsuddannelser	7 pct.	27	25 pct.	21
Gymnasiale uddannelser	1 pct.	3	0 pct.	0
Højskole, husholdnings- og håndarbejdskurser	8 pct.	28	7 pct.	6
Andet	7 pct.	24	12 pct.	10
I alt	100 pct.	363	100 pct.	84